

ขอเชิญเข้าฟังการสอบวิทยานิพนธ์

ระดับปริญญาโท สาขากฎหมายอาญา

เรื่อง

“การดำเนินคดีอาญาเพื่อยับยั้งการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ”

ผู้สอบ นางสาวรุ่งระวี สุนทรวีระ

กรรมการสอบ ศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ
รองศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท
อาจารย์ ดร. สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์
อาจารย์ ดร. นพดล เดชสมบูรณ์รัตน์

วัน-เวลา วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 เวลา 18.30 น.

สถานที่ (60) 4050

บทคัดย่อ : วิทยานิพนธ์เรื่อง การดำเนินคดีอาญาเพื่อยับยั้งการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐนี้ศึกษาเกี่ยวกับการนำกระบวนการดำเนินคดีอาญาฐานหมิ่นประมาทมาใช้เป็นเครื่องมือในการข่มขู่และยับยั้งการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่น ซึ่งการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงข้อเท็จจริงนั้นเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน หรือนำมาใช้เพื่อตอบโต้การนำเสนอข้อมูลที่ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องการให้ปรากฏ หรือเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของผู้ที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ หรือเพื่อเจตนาอย่างอื่นอันไม่ใช่เจตนาที่จะฟ้องคดีเพื่อลงโทษบุคคลผู้กล่าวข้อความหรือเพื่อให้ได้รับการชดเชยความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการฟ้องคดีหมิ่นประมาทโดยมีวัตถุประสงค์ในการระงับการใช้สิทธิตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐโดยประชาชน จึงเห็นสมควรที่จะทำการศึกษาปัญหาดังกล่าวเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและหาแนวทางในการบัญญัติกฎหมายให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการและสภาพปัญหาของประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการกลั่นกรองคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องด้วยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องนั้นเป็นเรื่องระหว่างศาลกับโจทก์เพื่อพิจารณาว่าคดีที่โจทก์ฟ้องนั้นมีมูลเพียงพอที่จะประทับฟ้องหรือไม่ จำเลยจึงไม่สามารถนำพยานหลักฐานของตนเข้าสืบประกอบว่าคดีโจทก์ไม่มีมูลได้ มีเพียงสิทธิที่จะยื่นเอกสารที่พยานโจทก์รับรองความถูกต้องแล้วเข้าประกอบการซักค้านพยานโจทก์ได้เท่านั้น

ประกอบกับในชั้นไต่สวนมูลฟ้องศาลจะไม่ยกเหตุยกเว้นความรับผิดชอบและเหตุยกเว้นโทษขึ้นพิจารณาเพื่อยกฟ้องคดีของโจทก์ ทำให้มีการอาศัยช่องว่างดังกล่าวมาดำเนินคดีอาญาฐานหมิ่นประมาทเพื่อข่มขู่ยับยั้งผู้แสดงความเห็นหรือข้อเท็จจริงโดยสุจริตให้ไม่กล้าที่จะแสดงข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อไปอีกเป็นจำนวนมาก

ในต่างประเทศได้มีการออกกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อแก้ปัญหาการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Strategic Lawsuit Against Public Participation หรือ SLAPP) โดยใช้ชื่อว่า Anti-SLAPP Law เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา และออสเตรเลีย เป็นต้น แต่เนื่องจากประเทศเหล่านี้ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาทในทางอาญาแล้วจึงบัญญัติเยียวยาในทางแพ่งโดยการชดใช้ค่าทนายความและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีคืนแก่ผู้ชนะคดี SLAPP และเมื่อได้ทำการศึกษาต่อไปในประเทศเยอรมนีซึ่งใช้ระบบกฎหมายแบบเดียวกับประเทศไทยและยังมีความผิดฐานหมิ่นประมาทในทางอาญาอยู่ก็พบว่า กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมนีนั้นมีหลักการที่น่าสนใจในการรอกการดำเนินคดีอาญาฐานหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นไว้ในขณะที่มีการดำเนินคดีอาญาเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดีหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นนี้กำลังดำเนินอยู่ โดยกำหนดให้เป็นอำนาจของพนักงานอัยการ ซึ่งหลักการนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับหลักการในประเทศไทยได้

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงเห็นสมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการกลั่นกรองคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยผู้เขียนเสนอให้มีการออกระเบียบภายในฝ่ายตุลาการให้มีการหยิบยกประเด็นเรื่องเหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษมาพิจารณาในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อให้ศาลยกฟ้องคดีเหล่านั้นโดยไม่ต้องประทับฟ้องไว้พิจารณาก่อน และบัญญัติเพิ่มเติมสิทธิของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องให้สามารถนำพยานหลักฐานมาแสดงว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูลที่ศาลจะประทับฟ้องได้ ประกอบกับนำหลักเกณฑ์ในการรอกการดำเนินคดีอาญาฐานหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นของพนักงานอัยการในประเทศเยอรมนีมาบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Keyword : หมิ่นประมาท, การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์, SLAPP